

Stanovisko Výboru Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV k aktuálnej situácii (nielen) v slovenských múzeách

Výbor Slovenskej historickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied sa na svojich zasadnutiach opakovane zaoberal aktuálnou situáciou v kultúrnych, pamäťových a vzdelávacích inštitúciách v Slovenskej republike. Pozornosť sme venovali nielen múzeám spadajúcim pod zriaďovateľskú pôsobnosť Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, ale aj inštitúciám, ako je Múzeum mincí a medailí v Kremnici, ktoré patrí pod Národnú banku Slovenska. O tejto inštitúcii bolo medializovaných viacero mimoriadne znepokojivých správ.

V súvislosti s pamäťovými inštitúciami sa najviditeľnejšou aktivitou ústredných orgánov štátnej správy stalo odvolávanie riaditeľov múzeí. Vzhľadom na to, že ich odvolávanie je v kompetencii ministerky kultúry, ktorá podľa poslednej legislatívnej úpravy nemusí uviesť dôvod odvolania jednotlivých štatutárov, došlo k zásadnému zníženiu transparentnosti personálnych rozhodnutí ministerstva. Hoci štátna správa na Slovensku už dlhodobo čelí problémom spojenými s politickými nomináciami, kroky riadiacich orgánov v oblasti kultúry v uplynulom roku vyvolávajú obavy z návratu k praktikám charakteristickým pre obdobie mečiarizmu, ktoré negatívne ovplyvnili slovenskú vedu a kultúru.

Aktuálny spôsob realizácie personálnych rozhodnutí totiž jasne naznačuje, že zriaďovatelia slovenských múzeí, ktorí sú v pozíciách ústredných orgánov štátnej správy, úplne rezignovali na požiadavku profesionálneho riadenia im zverenej oblasti. Nielenže doposiaľ nepredstavili žiadnu koncepciu rozvoja slovenského múzejníctva (a kultúry všeobecne), ale zároveň narušili transparentnosť postupov pri obsadzovaní riadiacich orgánov kultúrnych a pamäťových inštitúcií. Tieto kroky umožnili presadzovanie nominantov, ktorých jedinou kvalifikáciou je často stranícka príslušnosť alebo ideovo-politická spriaznenosť, spravidla spojená s absenciou priamych väzieb na odborné kruhy.

Výbor Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV, ktorý reprezentuje slovenské historičky a historikov sústredených v najstaršej a najväčšej stavovskej organizácii slovenského dejepisectva, preto

- ✓ vyzýva príslušné inštitúcie, najmä však Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, aby sa zdržalo nekvalifikovaných personálnych rozhodnutí,
- ✓ dôrazne upozorňuje na hrozbu spôsobenia ešte vážnejších škôd v oblasti riadenia kultúry a pamäťových inštitúcií a
- ✓ odporúča, aby sa pri absencii kompetentnej vízie spravovania vecí verejných opierala o expertízu odborníkov v danej oblasti.

V Bratislave 15. decembra 2024.

V mene Výboru SHS pri SAV predseda PhDr. Rastislav Kožiak, PhD.